

Βιογραφικό

Καραμπούλα Δήμητρα

Ερευνητικό Προσωπικό

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Δήμητρα Π. Καραμπούλα είναι Διευθύντρια Ερευνών στο Κέντρο Ερεύνης Ιστορίας Ελληνικού Δικαίου στο οποίο εκλέχθηκε ως Δόκιμη Ερευνήτρια το 1996. Είναι πτυχιούχος του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (1983). Υποστήριξε (1990) τη διδακτορική της διατριβή με τίτλο: Staatsbegriffe in der frühbyzantinischen Zeit, την οποία εκπόνησε ως υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ) στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών της (1986-1990) στο Ινστιτούτο Βυζαντινής Ιστορίας (Institut für Byzantinische Geschichte) και στο Ινστιτούτο Ρωμαϊκού Δικαίου και Αρχαίας Ιστορίας (Institut für Römisches Recht und antike Rechtsgeschichte) του Πανεπιστημίου της Βιέννης (Αυστρία). Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος Γ. Σταύρου στο πλαίσιο μεταδιδακτορικής έρευνας (1990-1991), φορέας της οποίας ήταν ο τομέας Βυζαντινής Ιστορίας του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σε συνεργασία με τα Ινστιτούτα Βυζαντινής Ιστορίας (Institut für Byzantinische Geschichte) και Ρωμαϊκού Δικαίου και Αρχαίας Ιστορίας (Institut für Römisches Recht und Antike Rechtsgeschichte) του Πανεπιστημίου της Βιέννης για την εκπόνηση ερευνητικού προγράμματος με θέμα: Τα αυτοκρατορικά έγγραφα του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους 517-565 (Regesten der Kaiserurkunden des Oströmischen Reiches, von 517-565). Εργάσθηκε ως επιστημονική συνεργάτις (wissenschaftliche Assistentin) (1992-1995) στο Ινστιτούτο Ρωμαϊκού Δικαίου και Αρχαίας Ιστορίας (Institut für Römisches Recht und Antike Rechtsgeschichte) του Πανεπιστημίου της Βιέννης. Είναι μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Ιστορίας Δικαίου και της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στα πεδία της Ρωμαϊκής / Βυζαντινής Ιστορίας, του Ρωμαϊκού Δικαίου (κλασικού / μετακλασικού) και του Βυζαντινού / Μεταβυζαντινού Δικαίου. Ειδικότερα, έχει ασχοληθεί με την έρευνα των νομικών πηγών για την αποκατάσταση της εξελικτικής πορείας του ρωμαϊκού κράτους και της ιστορικής συνέχειας κατά την Ύστερη Αρχαιότητα (Spätantike), καθώς και κατά την Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή περίοδο. Η ειδικότερη επιστημονική της δραστηριότητα αφορά: α) στη συστηματική ανάλυση Ιδιωτικών και Δημοσίων Ρωμαϊκών Θεσμών και στην κριτική μελέτη των ιδίων των νομικών κειμένων, β) στη συστηματική ανάλυση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Θεσμών, καθώς και στην κριτική μελέτη των ιδίων των νομικών κειμένων, και γ) στην παλιγγενεσία νομικών κωδίκων μετακλασικού και μεταβυζαντινού δικαίου. Στο Κέντρον Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου (ΚΕΙΕΔ) της Ακαδημίας Αθηνών συμμετέχει στην συλλογική εκδοτική δραστηριότητα του Κέντρου που αφορά στην κριτική έκδοση νοταριακών κωδίκων της μεταβυζαντινής περιόδου. Παράλληλα, στο πλαίσιο ατομικών ερευνών, εκπονεί πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε διεθνώς

αναγνωρισμένα επιστημονικά περιοδικά και σε συλλογικούς επιστημονικούς τόμους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο ατομικής έρευνας σχεδιασμού και υλοποίησης επιστημονικών ερευνητικών προγραμμάτων, έχει ασχοληθεί με:

- α) Την παλιγγενεσία Ρωμαϊκών νομικών κωδίκων (Η Νομοθετική Δραστηριότητα επί Διοκλητιανού και η Κρατική Παρέμβαση στον τομέα του Δικαίου. Ο Γρηγοριανός και ο Ερμογενειανός κώδικας [Μονογραφίες (αρ. 11) του Ινστιτούτου Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών], Αθήνα 2008, 485 σελ.).
- β) Την ανάδειξη ιστορικών μορφών της Ύστερης Αρχαιότητας μέσα από το νομοθετικό τους έργο και τη συμβολή τους στην εξέλιξη του ιστορικού γίνεσθαι και της ιστορικής συνέχειας και νομιμότητας του Ρωμαϊκού κράτους (Von Diokletian zu Justinian Kontinuität und Legitimität in den Beziehungen zwischen Kaisern und Untertanen [Byzantinische Studien und Texte 5, Münster 2015 352 σελ.).
- γ) Τη συλλογή νομοθετικού και βιβλιογραφικού υλικού που αφορά στο νομοθετικό έργο των βασιλέων του Νορμανδικού βασιλείου, αλλά και των αυτοκρατόρων της Καρολίγγειας και της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, με στόχο την εκπόνηση ειδικής έρευνας στο πλαίσιο του συλλογικού ερευνητικού προγράμματος του Κέντρου Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών BYZANTINA ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑ ΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ, εξ αφορμής της συμμετοχής της στο Πρόγραμμα Διμερών Μορφωτικών Ανταλλαγών Ελλάδας-Γερμανίας (Münster, 2015). Η έρευνα αυτή αποσκοπεί στη συστηματική, πλήρη και με τεκμηριωμένο τρόπο ανάλυση νέων νομικο/πολιτικο-δικαιικών εννοιών, οι οποίες, μέσω της συνεισφοράς του Βυζαντίου, οδήγησαν στην Ευρωπαϊκή νεωτερικότητα και επηρέασαν αποφασιστικά τις Δυτικοευρωπαϊκές κρατικές δομές, οριοθετώντας εκ νέου την Ευρώπη του Μεσαίωνα.

ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ

Μελέτες της Δ. Καραμπούλα δημοσιευμένες στις εκδόσεις του ΚΕΙΕΔ (Επετηρίς και Παράρτημα) βλέπε στο Ψηφιακό Αποθετήριο της Ακαδημίας Αθηνών <http://repository.academyofathens.gr/keied/index.php/gr/content/39>
Κατάλογο Δημοσιευμάτων της ίδιας βλέπε επίσης στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://academyofathens.academia.edu/DimitraKaramboula>

Βιβλία

- 1) Staatsbegriffe in der frühbyzantinischen Zeit [Dissertationen der Univ. Wien Nr. 237, Verband der wissenschaftlichen Gesellschaften Österreichs], Βιέννη 1993, 173 σελ., ISBN 3-85369-916-2.
- 2) Η Νομοθετική Δραστηριότητα επί Διοκλητιανού και η κρατική παρέμβαση στον τομέα του Δικαίου. Ο Γρηγοριανός και ο Ερμογενειανός κώδικας [Μονογραφίες (αρ.

- 11) του Ινστιτούτου Βυζαντινών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών], Αθήνα 2008, 485 σελ., ISBN 978-960-371-048-6.
- 3) Von Diokletian zu Justinian Kontinuität und Legitimität in den Beziehungen zwischen Kaisern und Untertanen [Byzantinische Studien und Texte 5], Münster 2015, 352 σελ., ISBN 978-3-643-12319-0.
- 4) Ο κώδικας Vaticanus Graecus 2639. Ναξιακά νοταριακά έγγραφα του δουκάτου του Αιγαίου και της τουρκοκρατίας (1472-1598 και 1702-1798), [Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 44, Παράρτημα 12 (2012-2013)], Αθήνα 2013, 374 σελ. σε συνεργασία με τον Γ. Ε. Ροδολάκη. ISBN 978-960-404-256-2.
- 5) Der Einfluss der Spätantike auf die staatsrechtliche Entwicklung im Mittelalter Von der Niederlassung der germanischen Völker in Europa bis zum Reich Friedrichs II. Nomos Verlag, 2024. (641 σελ.) ISBN 978-3-7560-1599-3. Σειρά: Rechtsgeschichtliche Forschungen, Bd. 5.

Άρθρα

- 1) «Τα κοινά, das Gemeinwesen der Römer in spätantiker und frühbyzantinischer Zeit», Beiträge zur alten Geschichte, Papyrologie und Epigraphik, Tyche 8 (1993), 41-62.
- 2) «Soma basileias. Zur Staatsidee im spätantiken Byzanz», Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (JÖByz) 46 (1996), 1-24.
- 3) «Οι πράξεις του νοταρίου Καρουσάδων Κερκύρας πρωτοπαπά Φιλίππου Κατωϊμέρη (1503-1507)», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 33 (1997), 1-436 σελ. σε συνεργασία με τους ερευνητές του ΚΕΙΕΔ Γ. Ροδολάκη και Λ. Παπαρρήγα-Αρτεμιάδη.
- 4) «Οι πράξεις του νοταρίου Δουκάδων Κερκύρας Αρσενίου Αλεξάκη (1513-1526)», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 34 (1998), 1-126 σελ. σε συνεργασία με την ερευνήτρια του ΚΕΙΕΔ Λ. Παπαρρήγα-Αρτεμιάδη.
- 5) «Der byzantinische Kaiser als Politiker, Philosoph und Gesetzgeber (Politikos-Philosophos-Nomothetes)», Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (JÖByz) 50 (2000), 5-50.
- 6) «Περί της απονομής και οργάνωσης της ποινικής δικαιοσύνης στις περιοχές της Συμπολιτείας του Ακρωτηρίου και των Ιονίων νήσων με αφορμή μία απόφαση του Εφετείου Πάργας των αρχών του 19ου αιώνα», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 35 (2001), 283-317.
- 7) «Το Βιβλίο των Αποφάσεων του Συλλόγου της Επικλήσεως των πέντε Πάργας (1803-1805)» [Ιστορικό Αρχείο Κερκύρας, φάκελος 9 (1)], Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 35 (2001), σελ. 145-171 σε συνεργασία με την ερευνήτρια του ΚΕΙΕΔ Λ. Παπαρρήγα-Αρτεμιάδη.
- 8) «Die Wirksamkeit des politischen Ethos im Spiegel der frühbyzantinischen Gesichtsplosophie und Gesetzgebung», Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (JÖByz) 52 (2002), 31-72.
- 9) «Symphonia und Politike Asymphonia. Randgruppen im Rahmen der Gesellschaft der Spätantike», Byzantinische Zeitschrift (ByzZ) 95 (2002), 481-508.
- 10) «Το Patrimonium Gildonis και η Comitiva Gildoniaci Patrimonium κατά την περίοδο

- της Ύστερης Αρχαιότητας», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 36 (2002), 82-118.
- 11) «Η προσωπική περιουσία της Αυγούστας: Παρατηρήσεις επί των διατάξεων για την αυτοκρατορική περιουσία στον Θεοδοσιανό κώδικα και στην Ιουστινιάνεια νομοθεσία», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 37 (2003), 47-89.
- 12) «Consilium Principis-Consistorium Principis: Το συμβούλιο του αυτοκράτορα από τον Αύγουστο έως και τον Ιουστινιανό», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 38 (2004), 61-137.
- 13) «Die Reichsidee zur Zeit Diokletians», Byzantina Mediterranea. Festschrift für Johannes Koder zum 65. Geburtstag, K. Belke, E. Kislinger, A. Külzer, M. A. Stassinopoulou (εκδ.), Βιέννη-Κολωνία-Βαϊμάρη 2007, 283-293.
- 14) «Sed iuxta legis severitatem congruenti poena ulciscetur (κατά την του νόμου αυστηρότητα θα κολάσει δια προσφόρου ποινής)», Βυζαντινά Σύμμεικτα (Byzsym) 22 (2012), 173-219.
- 15) «Legum et morum cura. Εξέλιξη μίας δικαιοπολιτικής αρχής από τη ηγεμονία του Αυγούστου έως το τέλος της Ύστερης Αρχαιότητας», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 44 (2012-2013), 87-127.
- 16) «Πλατωνικές και Αριστοτελικές ιδέες στη διαμόρφωση πολιτικών αντιλήψεων κατά την Ύστερη Αρχαιότητα και τον Νεοελληνικό Διαφωτισμό» Aureus. Τόμος Αφιερωμένος στον καθηγητή Εύ. Χρυσό, Τ. Κόλιας-Κ. Πιτσάκης (εκδ.), Κ. Συνέλλη (επιμ.), Αθήνα 2014, 257-297.
- 17) «ἐξ αἰτίων δικαίων τε καὶ νομίμων» (ex justis et legitimis causis). Η utilitas ως δικαιολογητική αρχή αξίωμα της πολιτικής πράξης», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 45 (2014-2015), 137-179.
- 18) «Principatus et Libertas-Dominatus et Libertas. Η αντίληψη της ελευθερίας στη σχέση πόλεως και ρωμαϊκού κράτους», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 46 (2016), 133-177.
- 19) «Μεταξύ μοναρχίας και δημοκρατίας. Όψεις του ρωμαϊκού πολιτειακού δικαίου κατά την περίοδο της Ηγεμονίας (Principatus)», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 47 (2017), 55-117.
- 20) «Victor omnium gentium. Η ιδέα της επικυριαρχίας της Ρώμης επί της οικουμένης: Επιβιώσεις και μετασχηματισμοί στην περίπτωση των γερμανικών φύλων», Επετηρίς ΚΕΙΕΔ 48 (2018), 9-41

Βιβλιοκρισίες

- 1) J. F. Haldon, Byzantium in the Seventh Century, Cambridge 1990 [Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (JÖByz) 43 (1993), 413-415].
- 2) F. Winkelmann και I. Rochow, Volk und Herrschaft im frühen Byzanz, Berlin 1991 [Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (JÖByz) 43 (1993), 410-412].
- 3) Δάφνη Παπαδάτου, Η συμβιβαστική επίλυση ιδιωτικών διαφορών κατά την μέση και ύστερη βυζαντινή εποχή, Κομοτηνή 1995 (Forschungen zur Byzantinischen Rechtsgeschichte) [Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik (JÖByz) 48 (1998), 356-357].